

проведення та не може піти на скорочення міліції, усвідомлюючи (побоюючись) неконтрольованого збільшення рівня злочинності. Тобто, в країні існує своєрідний статус-кво, що не дозволяє забезпечити належний рівень захисту прав і свобод людини та громадянина. А це, в свою чергу, при розгляді України як країни-кандидата на вступ до Євросоюзу не влаштовує останнього.

До питання реформування в сфері внутрішніх справ

Лазаренко Л.А., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загально-правових дисциплін ННПП НАВС

Органи внутрішніх справ, як і все суспільство, переживають кризу, що негативно позначається на їхній діяльності. Кризові явища посилюються надмірною перевантаженістю, що певною мірою пов'язано з виконанням органами внутрішніх справ багатьох функцій, які безпосередньо не стосуються охорони громадського порядку та боротьби із злочинністю. У зв'язку з цим чисельність працівників МВС досить значна, на їх утримання витрачається багато коштів, тоді як реальною роботою, пов'язаною із захистом життя, здоров'я, прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань, займається менша їх частина.

Структура органів внутрішніх справ і організація управління нею надто громіздка: численні підрозділи і ланки управління дублюють одна одну, через що мають місце неузгодженість та паралелізм у виконанні функцій, звідси - низький вплив управлінських структур на ефективність діяльності системи.

Поняття «сфера внутрішніх справ» у свідомості пересічного громадянина асоціюється насамперед з діяльністю органів внутрішніх справ (міліції) і, відповідно, з діяльністю керівного у вказаній сфері публічного управління державного органу - Міністерства внутрішніх справ України.

Забезпечення громадського порядку, громадської безпеки та спокою належить до сфери завдань публічної влади: Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування.

Основними завданнями органів внутрішніх справ (міліції) є:

гарантування особистої безпеки громадян; захист їх прав, свобод і законних інтересів; забезпечення охорони громадського порядку; попередження, припинення злочинів та адміністративних правопорушень; своєчасне виявлення, розкриття й розслідування злочинів, розшук осіб, які їх вчинили;

забезпечення дорожнього руху; захист власності від злочинних посягань; накладення адміністративних стягнень.

До обов'язків міліції належить участь у наданні соціальної та правової допомоги громадянам і сприяння в межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям, незалежно від форм власності, в реалізації їх функцій.

На даний час система Міністерства внутрішніх справ України перебуває у стані трансформаційної перебудови.

Загальні засади реформування сфери внутрішніх справ було закладено ще Концепцією розвитку системи Міністерства внутрішніх справ, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 24 квітня 1996 р. №456. Подальші кроки щодо трансформації «карального відомства» в орган державної влади, діючий на основі європейських правових стандартів, здійснювалися відповідно до Концепції адміністративної реформи в Україні, Програми інтеграції України

до Європейського Союзу, щорічних програм співробітництва між Україною і Організацією Північноатлантичного договору тощо.

Відповідно до Концепції розвитку системи Міністерства внутрішніх справ розвиток управління в системі МВС здійснюватиметься з метою забезпечення її ефективного функціонування у звичайних умовах та умовах ускладнення оперативної обстановки з урахуванням змін у соціально-політичній та економічній ситуації. Пріоритетним завданням МВС повинно бути забезпечення управління підпорядкованими органами і підрозділами на основі максимально повної інформації про оперативну обстановку, тенденції і перспективи її розвитку. При цьому основну увагу передбачається зосередити на використанні внутрішніх ресурсів і нереалізованих можливостей системи МВС, насамперед у сфері управлінської діяльності.

Удосконалення системи управління органами внутрішніх справ потребує чіткого розмежування і забезпечення максимального співвідношення функцій Міністерства і підпорядкованих йому органів та підрозділів.

В основу цього має бути покладено:

- забезпечення організаційної єдності і керованості системи;
- зміцнення штабної функції з метою підвищення ефективності управління, особливо оперативного, раціональної відмови від дублювання в роботі, зменшення на цій основі витрат на утримання управлінського апарату і посилення служб та підрозділів практичної спрямованості;
- забезпечення оптимального співвідношення функцій штабних, лінійно-галузевих і функціональних підрозділів у структурах управління;
- збереження на рівнях апаратів МВС, ГУМВС-УМВС функцій координації, методичного керівництва, інформаційно-аналітичного обслуговування, контролю та інспектування, безпосереднього планування та організації проведення заходів державного і міжрегіонального рівня, а також організації реагування на надзвичайні ситуації та розкриття тяжких злочинів, що викликали широкий громадський резонанс, тощо.

Метою реформування органів внутрішніх справ є підвищення рівня захисту прав та основоположних свобод людини, посилення боротьби зі злочинністю, забезпечення громадського порядку. Зокрема у Концепції реформування кримінальної юстиції України вказується, що МВС України повинно стати цивільним органом європейського зразка.

Період економічних і політичних реформ в Україні супроводжується об'єктивними труднощами перехідного періоду: безробіття, невплата заробітної платні, падіння реальних доходів громадян і, як наслідок, - зниження рівня життя і люмпенізація значної частини населення, утворення численних маргінальних груп. Подібне положення цілком закономірно породжує зростання загальної кількості правопорушень, більша частина з яких скоюється організовано. Об'єктами протиправних посягань частіше за все стають особа, власність, громадський порядок. У подібних умовах демократичні інститути держави піддаються серйозним випробуванням. При цьому особливе навантаження лягає на органи внутрішніх справ, діяльність яких традиційно була направлена на захист громадян, громадського порядку від будь-яких форм протиправних посягань. Тому забезпечення ефективності державного управління внутрішніми справами - одне з найактуальніших завдань української держави.